

001 IDENTIFIKATOR ZAPISA

Polje sadrži opšte podatke potrebne za obradu zapisa. Identifikator zapisa prvenstveno je prilagođen potrebama online uzajamne katalogizacije, stoga njegova upotreba nije sasvim usklađena sa standardom ISO 2709 koji je namenjen razmeni podataka preko magnetnih traka, disketa itd.

Identifikacioni broj zapisa (prema UNIMARC-u u polju 001), u okviru programske opreme COBISS programski se određuje, te ga nije potrebno unositi.

Prilikom međunarodne razmene podataka, identifikator zapisa se u postupku konverzije iz formata COMARC u formate MARC oblikuje u skladu sa standardom ISO 2709.

Potpolja & ponovljivost

POLJE/POTPOLJE		PONOVLJIVOST
001	Identifikator zapisa	nr
a	<i>Status zapisa</i>	nr
b	<i>Vrsta zapisa</i>	nr
c	<i>Bibliografski nivo</i>	nr
d	<i>Hijerarhijski nivo</i>	nr
e	<i>Stari broj zapisa*</i>	nr
g	<i>Kod potpunosti zapisa</i>	nr
h	<i>Oblik bibliografskog opisa</i>	nr
t	<i>Tipologija dokumenata/dela*</i>	nr
x	<i>Broj zapisa za zamenu*</i>	nr
7	<i>Pismo katalogizacije*</i>	nr

Indikatori

Vrednosti indikatora nisu definisane.

OPIS POTPOLJA

001a Status zapisa

Jednoslovni kod označava stanje obrade zapisa. Potpolje je obavezno.

c	<i>ispravljani zapis</i> Kod se unosi kada je zapis konačno ispravljen (kada je bez slovnih i sadržinskih grešaka).
d	<i>izbrisani zapis</i> Kod se unosi kada zapis želimo da brišemo iz uzajamne baze podataka, a to ne možemo da uradimo ako je zapis već preuzela makar jedna biblioteka. Kod se koristi prilikom razrešavanja dupliranih zapisa (duplikata) i hijerarhijske obrade zapisa za monografske izvore u više delova (vidi primer 1). Zapise brišemo po sledećem postupku:

	<p>1. U potpolje 001a upisujemo kod "d" – <i>izbrisani zapis</i>.</p> <p>2. U potpolje 001x upisujemo identifikacioni broj zapisa prema pravilima opisanim u potpolju 001x.</p> <p>3. Zapis pohranimo u uzajamnu bazu podataka.</p> <p>4. Zapis u svojoj lokalnoj bazi brišemo.</p> <p>Zapis će se u uzajamnoj bazi podataka izbrisati kada ga u svojoj lokalnoj bazi bude izbrisala i poslednja biblioteka.</p>
i	<p><i>prvi vnos zapisa*</i></p> <p>Kod se koristi za unos zapisa za koje još uvek nisu sakupljeni svi potrebni bibliografski podaci (kada je publikacija u fazi nabavke). To prevashodno važi za strane publikacije, međutim domaće publikacije su izuzetak (kada ne postoji CIP zapis). Zapis može da ima oznaku "i" samo kraće vreme i u izuzetnim slučajevima. Kod se ne koristi u zapisima za članke i druge sastavne delove.</p>
n	<p><i>novi zapis</i></p> <p>Kod se koristi za svaki novi zapis, osim za CIP zapise i zapise za publikacije koje su u fazi nabavke.</p>
p	<p><i>prethodni nepotpuni zapis (CIP)</i></p> <p>Kod se koristi za unos CIP zapisa.</p>
r	<p><i>privremeni zapis za raritete</i></p> <p>Kod je korišćen do 1991. godine za zapise za raritete.</p>

001b Vrsta zapisa

Neki kodovi za vrstu zapisa ekvivalentni su opštim oznakama građe, ali ne svi. Podatak o vrsti zapisa je izuzetno značajan, jer se koristi kao osnovni kriterijum za razdvajanje vrste građe u okviru svih segmenata programske opreme COBISS. Potpolje je obavezno.

a	<i>tekstualna građa, štampana</i>
b	<i>tekstualna građa, rukopis</i>
c	<i>muzikalije, štampane</i>
d	<i>muzikalije, rukopis</i>
e	<i>kartografska građa, štampana</i>
f	<i>kartografska građa, rukopis</i>
g	<i>građa za video projek., videosn. i film.</i>
i	<i>zvučni snimci, nemuzički</i>
j	<i>zvučni snimci, muzički</i>
k	<i>dvodimenzionalna grafika</i>
l	<i>elektronski izvori</i>
m	<i>multimedijska građa</i>
r	<i>trodimenzionalni proizvodi i predmeti</i>
u	<p><i>dogodki*</i></p> <p>Kod je dodat za potrebe praćenja rezultata istraživačkog rada. Koristi se ako za izvedeno delo ne postoji fizički oblik.</p>

001c Bibliografski nivo

Određene su sledeće vrednosti:

a	<i>analitički nivo (sastavni deo)</i> Bibliografska jedinica koja je fizički deo druge jedinice, tako da identifikacija sastavnog dela zavisi od identifikacije jedinice koja ga sadrži. Sam sastavni deo može da bude u jednom ili u više delova. Primeri za građu označenu kodom "a": članak u časopisu; stalna rubrika ili feljton u novinama; prilog u zborniku; sastavni deo u knjizi.
c	<i>zbirni zapis</i> Zapis za bibliografsku jedinicu koja predstavlja veštački formiranu zbirku. Kod se nekad koristio i u zapisima za knjižne zbirke. U bazi podataka COBIB.SI postoje stariji zapisi za knjižne zbirke koji sadrže ovaj kod. U novim zapisima, kod "c" se koristi isključivo u zapisima za veštački formirane zbirke. Primeri za građu označenu kodom "c": zbirka brošura pohranjenih u kutiji; različite spomenice koje čine zbirku; zbirka rukopisa jednog autora.
d	<i>izvedeno delo*</i> Kod je dodat za potrebe bibliografija. Koristi se samo u slučaju kada ne postoji fizički oblik dela. Pošto po pravilu za te jedinice ne postoji primarni dokument, zapis oblikujemo na osnovu potvrde ili druge dokumentacije o izvedenom delu. Primeri za građu označenu kodom "d": predavanje koje nije objavljeno; izložba; koncert.
i	<i>integrativni izvor</i> Bibliografski izvor koji se dopunjuje ili menja dopunama koje ne ostaju odvojene, već se integrišu u celinu. Integrativni izvori mogu biti zaključeni (sa unapred predviđenim zaključkom) ili kontinuirani (nemaju unapred predviđen zaključak). Primeri za građu označenu kodom "i": nepovezani listovi sa zamenljivim sadržajem; baza podataka; web lokacija/strana.
m	<i>monografska publikacija</i> Bibliografska jedinica koja je zaključena u jednom ili više (fizički odvojenih) delova čiji je broj unapred ograničen. Primeri za građu označenu kodom "m": monografija; monografski izvor u više delova; posebno katalogizovana sveska monografije u više svezaka; knjiga u okviru zbirke; posebno katalogizovano posebno izdanje novina; geografska karta u zbirci; zaključena zbirka geografskih karata; globus.
s	<i>serijska publikacija</i> Kontinuirani izvor koji izlazi sukcesivno u nizu međusobno odvojenih svezaka ili delova koji su obično numerisani, a kraj izlaženja nije predviđen. Primeri za građu označenu kodom "s": revija; časopis; novine; elektronski časopis; imenik; godišnji izveštaj; knjižna zbirka.

Bibliografski nivo zapisa odnosi se na glavni deo zapisa, odnosno na primarnu bibliografsku jedinicu čiji je naslov naveden u polju 200. Potpolje je obavezno.

001d Hijerarhijski nivo

Kod označava da li je zapis hijerarhijski povezan s drugim zapisima i kakav je njegov položaj unutar hijerarhije. Potpolje je obavezno.

0	<i>nema hijerarhijskog odnosa</i>
1	<i>zapis je na najvišem nivou</i>
2	<i>zapis je ispod najvišeg nivoa</i>

U programskoj opremi COBISS implementirano je samo hijerarhijsko povezivanje zapisa za sastavne delove koje uvek treba povezati sa zapisom za nadređeni izvor, jer ne sadrže dovoljno informacija da bi mogli da postoje samostalno.

U zapis za sastavni deo uvek unosimo kod "2". U zapis za kontinuirani izvor ili monografsku publikaciju unosimo kod "0", ako se on ne obrađuje analitički, odnosno kod "1", ako u bazi podataka postoji i zapis za neki od njegovih sastavnih delova.

001e Stari broj zapisa*

Potpolje sadrži stari identifikacioni broj (odnosno identifikacioni broj iz izvorne bibliografske baze podataka), za zapise koji su konverzijom preneti iz drugih bibliografskih baza podataka.

001g Kod potpunosti zapisa

Kod označava stepen potpunosti zapisa i podatak o tome da li je, prilikom pripreme zapisa, jedinica pregledana ili nije. Potpolje ne unosimo, ako zapis radimo s građom u ruci.

1	<i>podnivo 1 (podaci preuzeti s kataloškog listića)</i> Jedinica, opisana u zapisu, prilikom pripreme zapisa nije bila pregledana. To bi, na primer, moglo da znači da su podaci preuzeti s kataloškog listića, te stoga nisu do te mere tačni, kakvi bi bili da su uzeti sa originalne građe.
2	<i>podnivo 2 (CIP zapis)</i> Zapis je predpublikacijski (CIP) zapis. Pošto su ti zapisi urađeni pre objavljivanja publikacije, obično su nepotpuni.
3	<i>podnivo 3 (nepotpuni opis)</i> Zapis ne sadrži potpuni kataloški opis i može, a ne mora da bude naknadno dopunjen.

001h Oblik bibliografskog opisa

Jednoslovni kod označava oblik upotrebljen za opisni deo zapisa. Potpolje popunjavamo samo ako polja 200 do 225 nisu u celini bila oblikovana prema pravilima ISBD-a. Vrednosti kodova su sledeće:

i	<i>zapis je delimično u ISBD formatu</i> Samo su neka polja u zapisu popunjena prema pravilima ISBD-a.
n	<i>zapis nije u ISBD formatu</i> Nijedan od podataka u zapisu nije u skladu s pravilima ISBD-a.

001t Tipologija dokumenata/dela*

Potpolje je namenjeno razvrstavanju dokumenata/dela u bibliografijama (vidi primer 4).

Unos potpolja obavezan je za zapise svih dokumenata/dela, čiji su autori, kod Agencije za istraživačku delatnost RS (ARRS), evidentirani kao istraživači, a takođe i za zapise članaka iz serijskih publikacija koje ministarstvo sufinansira. Unos potpolja obavezan je i za sve druge zapise dokumenata/dela koje je potrebno razvrstati prema tipologiji, npr. u ispisu personalne bibliografije ili u ispisu bibliografije ustanove/organizacije.

ČLANCI I DRUGI SASTAVNI DELOVI	
1.01	<i>izvorni naučni članak</i>
1.02	<i>pregledni naučni članak</i>
1.03	<i>drugi naučni članci</i>
1.04	<i>stručni članak</i>
1.05	<i>popularni članak</i>
1.06	<i>objavljeno naučno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</i>
1.07	<i>objavljeno stručno izlaganje na konferenciji (pozvano predavanje)</i>
1.08	<i>objavljeno naučno izlaganje na konferenciji</i>
1.09	<i>objavljeno stručno izlaganje na konferenciji</i>
1.10	<i>objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji (pozvano predavanje)</i>
1.11	<i>objavljeni sažetak stručnog izlaganja na konferenciji (pozvano predavanje)</i>
1.12	<i>objavljeni sažetak naučnog izlaganja na konferenciji</i>
1.13	<i>objavljeni sažetak stručnog izlaganja na konferenciji</i>
1.16	<i>samostalni naučni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji</i>
1.17	<i>samostalni stručni sastavni deo ili poglavlje u monografskoj publikaciji</i>
1.18	<i>stručni sastavni deo u rečniku, enciklopediji ili leksikonu</i>
1.19	<i>recenzija, prikaz knjige, kritika</i>
1.20	<i>predgovor, uvodni članak, propratna reč</i>
1.21	<i>polemika, diskusioni prilog, komentar</i>
1.22	<i>intervju</i>
1.23	<i>umetnički sastavni deo</i>
1.24	<i>bibliografija, indeks i sl.</i>
1.25	<i>drugi sastavni delovi</i>
1.26	<i>naučni sastavni deo u rečniku, enciklopediji, leksikonu</i>

MONOGRAFIJE I DRUGA ZAKLJUČENA DELA	
2.01	<i>naučna monografija</i>
2.02	<i>stručna monografija</i>
2.03	<i>univerzitetski, visokoškolski udžbenik ili udžbenik za višu školu sa recenzijom</i>
2.04	<i>srednjoškolski, osnovnoškolski ili drugi udžbenik s recenzijom</i>
2.05	<i>ostala nastavna građa</i>
2.06	<i>rečnik, enciklopedija, leksikon, priručnik, atlas, geografska karta</i>
2.07	<i>bibliografija</i>
2.08	<i>doktorska disertacija</i>
2.09	<i>magistarski rad</i>
2.10	<i>specijalistički rad</i>
2.11	<i>diplomski rad</i>
2.12	<i>završni izveštaj o rezultatima istraživanja</i>
2.13	<i>elaborat, predstudija, studija</i>
2.14	<i>projektna dokumentacija (idejni projekat, izvođački projekat)</i>
2.15	<i>mišljenje veštaka, arbitražno rešenje</i>
2.16	<i>umetničko delo</i>
2.17	<i>katalog izložbe</i>
2.18	<i>naučni film, naučna audio ili video publikacija</i>

2.19	<i>radio ili televizijska emisija, podkast, intervju, konferencija za novinare</i>
2.20	<i>zaključena naučna zbirka istraživačkih podataka</i>
2.21	<i>programska oprema</i>
2.22	<i>nova sorta</i>
2.23	<i>patentna prijava</i>
2.24	<i>patent</i>
2.25	<i>ostale monografije i druga zaključena dela</i>
2.26	<i>temeljni naučni rečnik ili leksikon</i>
2.27	<i>naučni terminološki rečnik, enciklopedija ili tematski leksikon</i>
2.28	<i>naučno-kritičko izdanje izvora</i>
2.29	<i>model</i>
2.30	<i>zbornik stručnih ili nerecenziranih naučnih radova na konferenciji</i>
2.31	<i>zbornik recenziranih naučnih radova na međunarodnoj ili stranoj konferenciji</i>
2.32	<i>zbornik recenziranih naučnih radova na domaćoj konferenciji</i>
2.33	<i>stručni film, video-snimak ili audio-snimak</i>

IZVEDENA DELA (DOGAĐAJI)	
3.10	<i>umetničko izvođenje</i>
3.11	<i>radio ili TV događaj</i>
3.12	<i>izložba</i>
3.13	<i>organizovanje naučnih i stručnih sastanaka**</i>
3.14	<i>predavanje na stranom univerzitetu</i>
3.15	<i>izlaganje na konferenciji bez štampanja</i>
3.16	<i>pozvano predavanje na konferenciji bez štampanja</i>
3.25	<i>drugi izvedeni radovi</i>

Posebna kategorija rezultata istraživačkog rada jeste sekundarno autorstvo koje ne unosimo u potpolje za tipologiju dokumenata/dela. U bibliografijama se ispisuje na osnovu koda za vrstu autorstva u poljima 702 i 712, odnosno iz baze podataka za retrospektivu serijskih publikacija.

Definicije pojedinih tipova dokumenata/dela te preporuke u vezi sa razvrstavanjem u određene tipove, dati su u *Dodatku F.6*.

001x Broj zapisa za zamenu*

Potpolje je namenjeno razrešavanju duplikata. Sadrži identifikacioni broj zapisa koji je potrebno preuzeti umesto zapisa koji je označen za brisanje kodom "d" u potpolju 001a.

Ako zapis označimo za brisanje, osim potpolja 001a u koje upišemo kod "d" za brisani zapis, moramo da popunimo i potpolje 001x, u koje unosimo identifikacioni broj zapisa za zamenu (vidi primer 1).

Ako zapis za zamenu ne postoji – to se najčešće dešava kod CIP zapisa kada izdavač zahteva CIP zapis za publikaciju koja kasnije neće izaći – u potpolje 001x upisujemo "-".

Na osnovu pravilnog i doslednog popunjavanja tog potpolja moguća je periodična programska kontrola konzistentnosti lokalnih baza podataka i uzajamne baze podataka. Sve biblioteke, koje su u svoje lokalne baze preuzele zapis označen za brisanje, dobijaju o tome poruku elektronskom poštom, čime je značajno olakšano obezbeđivanje kvaliteta baza podataka. Poruka sadrži tabelu sa ID brojevima duplikata, odnosno zapisa koje treba brisati i ID brojeve zapisa koje treba preuzeti umesto izbrisanih zapisa.

0017 Pismo katalogizacije*

Ovim potpoljem upravljamo pismima ispisa za ona polja koja se ispisuju na pismu kataloga biblioteke.

Podatak je obavezan. Biblioteke mogu da koriste jedan od kodova:

ba	<i>latinica</i>
ca	<i>ćirilica - nije specifikovana*</i>
cb	<i>ćirilica - srpska*</i>
cc	<i>ćirilica - makedonska*</i>
vv	<i>više pisama*</i> Kod koriste biblioteke koje vode dva kataloga – jedan na ćirilici i jedan na latinici.

NAPOMENE O SADRŽAJU POLJA

Identifikator zapisa nalazi se na početku svakog zapisa i sadrži podatke za obradu zapisa. Potpolja a, b, c i d su obavezna i za njih se, s obzirom na maske unosa, programski određuju podrazumevane vrednosti.

SRODNA POLJA

Podaci, koji se nalaze u identifikatoru zapisa, nisu prisutni nigde drugde u COMARC-u. Iako izgleda da se neke vrednosti kodova za vrstu zapisa i bibliografski nivo preklapaju sa drugim kodiranim podacima, ti se kodovi zapravo odnose na karakteristike zapisa, a ne same bibliografske jedinice.

PRIMERI

1. *

001	□□	ad x35997440 ba cm d0
200	0□	a Tehnična keramika f Drago Kolar g [ilustrirala Medeja Gec] <i>(Biblioteke, koje su ovaj zapis kopirale u svoju lokalnu bazu podataka, elektronskom poštom će dobiti spisak zapisa koje treba brisati, a među njima je i zapis sa ID-om 3698696 – duplikat.)</i>

2. *

001	□□	ac bl cs d0 7ba
200	1□	a PIRS b Računalniška datoteka e poslovni imenik Republike Slovenije <i>(Ispravljeni zapis za serijsku publikaciju na računarskom mediju.)</i>

3. *

001	□□	an be cm d0 7ba
200	1□	a Kolovec b Kartografsko gradivo e karta za orientacijski tek f reambulacija Anderluh Gregor ... [et al.] g risal Anderluh Gregor <i>(Novi zapis za kartografsku građu.)</i>

4. *

001	uu	an ba ca d2 t1.04 7ba
200	0u	a Izjave v podporo Majniške deklaracije f Vlasta Stavbar <i>(Zapis za stručni članak.)</i>

5. *

001	uu	an bl ci d0 7ba
200	1u	a Vodja.com b Elektronski vir e praktični nasveti za vodenje podjetja in ljudi <i>(Zapis za integrativni izvor.)</i>

6. * COBISS.net

001	uu	an ba cm d0 7cc <i>(Pismo katalogizacije je makedonska cirilica, što je označeno kodom u potpolju 0017.)</i>
-----	----	--